

ACCIZE

CUPRINS

1. Analiza accizelor
 - 1.1 Scurta introducere in problematica accizelor
 - 1.2 Studiu legislativ privind accizele
 - 1.3 Modul de calcul si baza de impozitare conform legii nr. 42/1 iulie 1993
 - 1.4 Evolutia accizelor in perioada 1991-1997 precum si exemplificarea modului de calcul
2. Accizele
3. Accizele pentru alcoolul brut, alcoolul etilic rafinat, bauturile alcoolice si orice alte produse destinate industriei alimentare sau consumului care contin alcool etilic.
4. Accizele datorate pentru produsele din tutun
5. Accizele pentru produsele petroliere
6. Accizele pentru alte produse si grupe de produse
7. Scutiri acordate la plata accizelor, momentul datorarii accizelor si obligatiile platitorilor de accize
8. Practica comunitara
9. Perfectionarea legislatiei privind accizele

1. Analiza accizelor

Taxele speciale de consumatie sau accizele sunt asezate asupra unor produse care se consuma in cantitati mari si care nu pot fi inlocuite de cumparatori cu altele, pentru ca in acest fel impozitul sa aiba in mod constant un randament fiscal cat mai ridicat. Drept urmare, accizele se instituie asupra unor produse care au o cerere neelastica, cum sunt: vinul, cidrul, berea, apele minerale etc. (in Franta); tutunul, cafeaua, zaharul, ceaiul, uleiurile minerale etc. (in Germania); berea, vinul, spiritul, cidrul, tutunul, uleiurile minerale etc. (in Marea Britanie); produsele din tutun, alcoolul, zaharul etc. (in Indonezia); produsele petroliere, tutunul, uleiurile vegetale, produsele industriei chimice, produsele textile si din iuta etc. (in India); hidrocarburile (in Tunisia); spiritul, produsele petroliere, bauturile nealcoolice si cimentul (in Thailanda) etc.

In Romania se practica accize pe produse cum sunt: bauturile alcoolice, vinurile si produsele pe baza de vin, berea, produse din tutun, produse petroliere (benzina premium, regular si normala, benzina fara plumb si motorina), cafeaua, apele minerale si apele gazoase cu continut de zahar sau de alte produse de indulcit si substante aromatizante, confectiile din blanuri naturale, articolele din cristal, bijuteriile din aur si/sau platina, autoturismele si autoturismele de teren (inclusiv din import, rulate), parfumurile, apele de colonie si apele de toaleta, aparatele video de inregistrat sau de reprodus, camerele video, cuptoarele cu microunde, telefoanele mobile, aparatele pentru conditionat aerul.

Taxele de consumatie pe produs se calculeaza fie in suma fixa pe unitatea de masura, fie in baza unor cote procentuale aplicate asupra pretului de vanzare. In mod normal, produsele provenite din import trebuie impuse cu aceleasi taxe ca si produsele indigene, iar cele destinate exportului, de regula nu sunt impozitate. Nivelul cotelor utilizate pentru calcularea accizelor difera de la o tara la alta si de la un produs la altul. De exemplu, pentru produsele din tutun nivelul acestor cote depaseste frecvent 50 sau chiar 60 de procente.

In tara noastra, in perioada de dupa Revolutia din decembrie 1989, regimul accizelor a fost instituit prin Legea nr.42/1993. In conformitate cu aceasta lege, accizele se calculau, in principal, in baza sistemului ad-valorem prin aplicarea unor cote procentuale asupra bazei de impozitare. La tigarete, acciza era stabilita in suma fixa pe unitatea de masura. Sistemul ad-valorem practicat la noi a generat o serie de aspecte negative, cum sunt: fenomene de evaziune fiscala in cazul bauturilor alcoolice prin subevaluarea bazei de impozitare si comercializarea ilicita a produselor de acest gen provenite din import; concurenta neloiala in randul producatorilor de alcool si bauturi alcoolice. Pentru inlaturarea acestor carente, prin Ordonanta de Urgenta a Guvernului nr. 82/1997 s-a trecut de la sistemul ad-valorem la calcularea accizelor in baza unei sume fixe stabilite pe unitate de masura si exprimata in ECU. Acest din urma sistem viza produse si grupe de produse ca: alcool, bauturi alcoolice, tigarete, cafea si produse petroliere si a intrat in vigoare la 1 ian. 1998.

Aplicarea in practica a sistemului bazat pe sume fixe/um exprimate in ECU a intampinat o serie de dificultati. Este vorba mai intai de faptul ca modalitatea de determinare a sumelor in lei datorate statului drept accize era greoaie, deoarece trebuia sa tina cont de fluctuatia periodica a cursului leu/ECU. Acest fenomen

exercita o influenta negativa asupra preturilor de livrare care trebuiau actualizate in permanenta.

De asemenea, pentru a se evita o dubla impozitare se admitea ca in cazul unor produse (este vorba de bauturi alcoolice si cafea) sa se deduca din accizele datorate bugetului de stat pentru produsele finale, accizele aferente materiilor prime introduse in procesul de prelucrare. Practicarea acestor deductii i-a dezavantajat pe agentii economici care utilizau materii prime impuse cu accize. Dezavantajul este determinat de faptul ca accizele erau stabilite in ECU, iar transformarea lor in lei are loc in momente diferite, in functie de obiectul de activitate al agentului economic. Astfel, acesta din urma poate aparea in postura de producator de materii prime sau de prelucrator al acestora. Influenta negativa a cursului de schimb apare intotdeauna in costurile de productie ale agentului economic care beneficiaza de dreptul de deductie a accizelor. Transformarea in lei a sumelor exprimate in ECU nu este nici ea facila, deoarece se bazeaza pe utilizarea saptamanala a cursului de schimb valutar stabilit de Banca Nationala a Romaniei.

Cu toate ca sistemul de accize stabilite in ECU pe unitate de masura a reprezentat un pas important in directia armonizarii cu legislatia din Uniunea Europeana, el nu a putut contracara extinderea evaziunii fiscale frauduloase, astfel ca s-a inregistrat o scadere alarmanta a veniturilor bugetare provenite din accize. Drept urmare, prin Ordonanta de urgenta a Guvernului nr. 50/1998 se prevede ca de la 1 ianuarie 1999 sa se treaca la:

- ∅ stabilirea de accize in lei/UM pentru alcool, bauturi alcoolice, vinuri si produse pe baza de vin, bere, produse din tutun, cafea;
- ∅ actualizarea trimestriala (prin ordin al ministrului finantelor) a nivelului accizelor stabilite in lei, in functie de evolutia ratei inflatiei si a cursului de schimb valutar pentru produsele: alcool, bauturi alcoolice, produse din tutun si cafea;
- ∅ pentru a se limita aria evaziunii fiscale si pentru a usura misiunea organelor fiscale cu atributii de control privind determinarea corecta a cuantumului accizelor datorate bugetului de stat, in cazul alcoolului etilic alimentar, al bauturilor alcoolice si al oricaror altor produse destinate industriei alimentare sau consumului, care contin alcool etilic alimentar, accizele se datoreaza si se calculeaza o singura data de catre agentul economic producator sau importator.

1.1 Scurta introducere in problematica accizelor

Ca o categorie a impozitelor de consumatie, impozitele speciale de consumatie au un rol si forme diferite de la o tara la alta, in contrast cu impozitele generale de consumatie – cum este TVA-ul care au multiple trasaturi si reglementari comune in statele in care se aplica. In general, taxele speciale de consumatie se aplica in asociere cu cele generale de consumatie. O reglementare mai complexa si o frecventa mai mare detin impozitele generale de consumatie, cum este cazul taxei pe valoare adaugata. In tara noastra, categoria impozitelor speciale de consumatie a premers categoriei impozitelor generale de consumatie. Astfel, impozitele speciale de consumatie au fost introduse in noiembrie 1991 (prin HG nr. 779/1991), pe cand impozitele generale de consumatie, reprezentate prin TVA se aplica de la 1 iulie 1993. O reglementare mai complexa si distincta a impozitelor speciale de consumatie s-a introdus prin Legea nr. 42/1993, care a abrogat dispozitiile legale anterioare. Aceasta lege reglementeaza **doua forme ale impozitelor speciale de consumatie** si anume:

accizele la unele produse din import si din tara si impozitul la titeiul din productia interna si gazele naturale. In mod succint si pentru scopuri practice, se utilizeaza notiunea de "accize" pentru ambele forme de impozite speciale de consumatie. Specific ambelor forme de impozite speciale de consumatie este faptul ca ele **se datoreaza intr-o singura faza a circuitului economic**, respectiv de catre producatori, importatori sau achizitori, iar cotele sau sumele fixe, dupa caz sunt unice atat pentru produsele realizate la intern, cat si pentru cele din import. Observam o deosebire esentiala fata de TVA, care se aplica la fiecare stadiu al circuitului economic. Accizele se introduc in baza de impozitare a TVA.

Accizele constituie (in tarile in care se aplica) **o sursa de venit apreciabila, facil de obtinut, la un cost putin ridicat**. Cotele cele mai mari de accize afecteaza, in general, bauturile, tigarile, automobilele si carburantii si furnizeaza majoritatea veniturilor procurate de aceste taxe speciale asupra consumului, respectiv $\frac{3}{4}$.

Accizele, in general, sunt sensibile la inflatie, ajungandu-se in perioade de inflatie puternica la o scadere a randamentului accizelor (de altfel aceasta problema este actuala mai mult sau mai putin pentru toate categoriile de impozite). Faptul ca se aplica supra valorii in vama, la care se adauga taxele vamale, in cazul produselor importate, sau in suma fixa asupra cantitatilor de petrol sau gaze livrate, face ca aceste taxe sa-si diminueze randamentul in conditii de inflatie puternica.

Apare necesara, astfel, o modificare a acestor taxe pentru a compensa efectele inflatiei. **Partea accizelor in totalul prelevarilor obligatorii variaza de la o tara la alta: moderata in Belgia, Germania, SUA si foarte ridicata in Portugalia, Grecia, Irlanda. Structura lor difera** in egala masura: *tarile nordice impoziteaza puternic bauturile alcoolice, tarile de sud le taxeaza foarte putin, iar Franta, Germania si Belgia aplica taxe medii.* **Accizele, constituind o sursa importanta de venituri bugetare, usor de procurat, prin ele se urmaresc obiective bugetare dar si eficienta administrativa.**

Regula de eficienta este urmatoarea: **taxarea unui bun trebuie sa fie invers proportionala cu elasticitatea cererii in raport cu pretul.** Ori, produsele precum bauturile, tigarile, aparatura electronica, carburantii etc. nu comporta substituii puternice, deci cererea lor este considerata, in general, inelastica in raport cu pretul. In realitate, inelasticitatea cererii in raport cu pretul nu este intotdeauna verificata. Astfel, populatia este foarte sensibila la costul carburantului. Transportul personal poate fi inlocuit cu transportul in comun si astfel o modificare a costului carburantului provoaca substituii intre cele doua modalitati de transport. Anumite bauturi de calitate superioara au o puternica elasticitate in sensul ca impozitul specific asupra acestor bunuri genereaza substituii intre categorii de calitate diferita. O crestere a preturilor la tigari exercita un efect de franare a consumului. S-a estimat ca in Franta o crestere a taxelor indirecte de 20% conduce la o reducere de 4% a consumului de tutun si de tigari. Franarea consumului se opune obiectivului de obtinere a veniturilor bugetare. Taxele speciale asupra consumului corespund, in general, vointei de descurajare a consumurilor excesive de anumite produse. Dar pentru ca acest impozit sa-si atinga scopul – respectiv franarea consumului – trebuie ca cererea sa fie relativ elastica in raport cu preturile, ipoteza care se dovedeste defavorabila realizarii celui alt obiectiv – asigurarea veniturilor bugetare.

1.2 Studiul legislativ privind accizele

Sfera de aplicare. Pentru anumite produse (prevazute in anexa de la **Legea nr. 22/15 aprilie 1994** care a inlocuit anexa de la **Legea nr. 42/1 iulie 1993**) agentii economici, persoane juridice, asociatii familiale si persoane fizice autorizate – care produc, importa, comercializeaza astfel de produse, datoreaza bugetului de stat, taxe speciale de consumatei (denumite accize). Pentru carburantii auto din productia interna livrati prin societatile comerciale PECO cu capital majoritar sau integral de stat, platitorii de accize sunt aceste societati. Pentru carburantii livrati direct din rafinarii catre alti beneficiari decat sistemul PECO accizele sunt datorate de rafinarii.

In ordinul nr. 444/19 aprilie 1994 se stabileste incadrarea in cotele de accize si in clasele de calitate a tigaretelor si produselor din tutun, din productia interna si din import. Pentru cele de calitate superioara cota de acciza este de 300%, pentru cele de calitate medie cota de acciza era de 70%, iar pentru cele de calitate inferioara era de 45%.

Agentii economici prevazuti mai sus care cumpara de la producatorii individuali produse de natura celor prevazute in anexa pentru comercializare sunt obligati sa calculeze si sa verse la bugetul de stat accizele aferente cantitatilor cumparate.

Pentru anumite produse (tuica, rachiu) provenite din import si utilizate ca materie prima, agentii economici prelucratori pot solicita restituirea accizelor platite in vama. Agentii economici care comercializeaza bunuri de natura celor prevazute in anexa nr. 1, introduse in tara de catre persoane fizice, neinregistrate ca agenti economici, sunt obligati sa retina si sa verse la bugetul de stat accizele stabilite potrivit legii.

Anexa 1 la Legea nr. 22/15 aprilie 1994 (inlocuieste Anexa 1 la Legea nr. 42/1993).

LISTA

taxelor speciale de consumatie (accize) pentru produsele din import si din tara

<i>Nr. crt</i>	<i>Denumirea produsului sau grupei de produse</i>	<i>Cota %</i>
1	Alcool*	3
2	Tuica si rachiuri naturale	50
3	Vinuri	20
4	Bauturi spirtoase, inclusiv lichioruri si bauturi obtinute prin distilare de cereale din care: - whisky, gin; rom si rachiuri din trestie de zahar	100 300
5	Bauturi pe baza de vin din care: - coniac - sampanie - vin spumos si vermut	115 200 115 45
6	Bere din care: - bere ambalata in cutii metalice - bere ambalata in sticle sub 0.5 l	55 200 150
7	Cafea, inclusiv cafea cu inlocuitori	80
8	Cafea solubila	80

Nr. crt	Denumirea produsului sau grupeii de produse	Cota %
9	Tigarete si produse din tutun de calitate superioara	300
10	Tigarete si produse din tutun de calitate medie	70
11	Tigarete si produse din tutun de calitate inferioara	45
12	Confectii din blanuri naturale (cu exceptia celor de iepure, oaie, capra)	70
13	Mobilier sculptat	50
14	Articole de cristal	50
15	Bijuterii din materiale pretioase, inclusiv verighete	20
16	Benzina premium, regular si normala	15
17	Benzina fara plumb	13.5
18	Motorina auto (combustibil pentru motoare Diesel)	6
19	Autoturisme de oras (inclusiv din import, rulate) cu capacitatea cilindrica a motorului peste 188 cmc	50
20	Produse de parfumerie	20
21	Aparate video de inregistrat sau de reprodus, chiar incorporand un receptor de semnale videofonice; combine audio	40
22	Dublu radiocasetofon cu redare de pe banda magnetica sau compact-disc	40
23	Camera video	50
24	Cuptoare cu microunde	50
25	Motociclete, scutere si miniscutere	30
26	Aparate foto	20
27	Aparat terminal telefonic individual tip "Cordless"	20
28	Aparat terminal telefonic tip "Cordless" cu automat de raspuns incorporat	30
29	Aparate pentru aer conditionat, de perete sau de ferestre, formand un singur corp	20
30	Arme de vanatoare	100

* Exclusiv alcool etilic de sinteza tip MS si IS

Nota:

- ⊗ La pozitiile 1-8 inclusiv, baza de aplicare a cotelor pentru produsele din import cuprinde si valoarea ambalajelor.
- ⊗ Pentru calculul accizelor de la pozitiile 9-11, Ministerul Finantelor va face, din punct de vedere fiscal, incadrarea in grupele respective.
- ⊗ Accizele prevazute la pozitiile 16-18 se calculeaza si se datoreaza numai pentru carburantii auto.

Pentru bunurile introduse in tara de persoanele fizice neinregistrate ca agenti economici, valorifate prin societati comerciale – baza de impozitare o reprezinta contravaloarea ce se cuvine deponentului pentru bunurile vandute in consignatie.

Produsele livrate la rezerva de stat sunt exonerate de la plata accizelor pe perioada cat au acest regim. La produsele scose din rezerva de stat, plata accizelor se face de catre unitatile detinatoare ale acestor stocuri, la livrarea produselor catre beneficiari.

Produsele exportate direct sau prin agenti economici ce isi desfasoara activitatea pe baza de comision, precum si produselor importate in regim de tranzit

sau importate temporar, atat timp cat se afla in aceasta situatie, nu sunt supuse accizelor. In cazul in care agentii economici care efectueaza operatiuni de export cumpara de la producatorii interni, in vederea vanzarii la export, produse prevazute in anexa nr. 1, acestia pot solicita, restituirea accizelor aferente produselor finite exportate.

1.3 Modul de calcul si baza de impozitare (conform Legii nr. 42/1 iulie 1993)

Accizele se calculeaza prin aplicarea cotelor procentuale prevazute in anexa asupra **bazei de impozitare care reprezinta:**

a) pentru produsele din productia interna – contravaloarea bunurilor livrate, exclusiv accizele;

b) pentru produsele din import – valoarea in vama stabilita potrivit legii, la care se adauga taxele vamale si alte taxe speciale stabilite, potrivit legii, la importul unor categorii de produse;

c) pentru bunurile introduse in tara de persoanele fizice neinregistrate ca agenti economici, dar comercializate prin agenti economici – contravaloarea ce se cuvine deponentului pentru bunurile vandute.

Accizele preced taxa pe valoare adaugata si se calculeaza o singura data, prin aplicarea cotelor procentuale.

Momentul datorarii accizelor il constituie:

a) data efectuarii livrarii pentru producatori;

b) data efectuarii formalitatilor de vamuire pentru importatori;

c) data cumpararii pentru agentii economici achizitori;

d) data vanzarii bunurilor pentru bunurile vandute prin consignatie.

Impozitul la titeiul din productia intena si gazele naturale. Pentru titeiul din productia interna, gazul metan, agentii economici autorizati datoreaza bugetului de stat impozit din momentul livrarii. Impozitul datorat se calculeaza prin aplicarea unor sume stabilite asupra cantitatilor livrate.

Plata accizelor si a impozitului la titeiul din productia interna si gazele naturale se efectueaza lunar, pana la data de 25 a lunii urmatoare, prin virare cu dispozitie de plata, cu cea cu limita de suma sau cu numerar, la organele fiscale teritoriale sau in conturi deschise la banci si trezorerii. Neplata accizelor sau a impozitului la titeiul din productia interna si gazele naturale la termenele stabilite, atrage majorarea sumei de plata cu 0,3% pentru fiecare zi de intarziere. Calculul majorarilor de intarziere se face din ziua lucratoare imediat urmatoare expirarii termenului de plata si pana in ziua platii inclusiv. Diferentele in minus constatate la verificarea accizelor si a impozitului la titeiul din productia interna si gazele naturale se platesc in termen de sapte zile de la data incheierii actului de control, impreuna cu majorarile de intarziere, iar cele in plus se compenseaza cu platile ulterioare sau se restituie, la cererile platitorilor in acelasi termen.

Constituie contraventii urmatoarele fapte:

a) refuzul de a pune la dispozitia organelor de control evidenta privind calcularea accizelor sau a impozitului la titeiul din productia interna si gazele naturale, dupa caz, datorate bugetului de stat;

b) nerespectarea obligatiei de a tine evidentele privind calculul si varsarea accizelor sau a impozitului la titeiul din productia interna, dupa caz, datorate

bugetului de stat;

c) nedepunerea în termen a decontului de impunere privind accizele sau impozitul la titeiul din producția internă, după caz.

Contravențiile se sancționează cu amenda de la 100000 la 300000 lei.

Constatarea contravențiilor și aplicarea amenzilor se prescriu în termen de 2 ani.

Termenul de prescripție pentru stabilirea accizelor sau a impozitului la titeiul din producția internă și dreptul de executare silită a acestora este de 5 ani.

Contestațiile privind stabilirea și încasarea accizelor sau a impozitului la titeiul din producția internă și gazele naturale, după caz, și a majorărilor de întârziere se depun în termen de 30 de zile de la data înștiințării platitorilor și se rezolvă printr-o decizie motivată de către Direcția Generală a Finanțelor Publice și Controlului Financiar de Stat județeană sau a Municipiului București, după caz, în cel mult 30 de zile de la înregistrare. Împotriva deciziei date se poate face plângere în termen de 40 de zile la Ministerul Finanțelor, care, în cel mult 60 de zile de la înregistrare, este obligată să o soluționeze. Contestațiile sunt supuse unei taxe de timbru de 2% din suma constatată. Plângerile se timbrează cu jumătate din taxa plătită la contestație.

Cu aceasta ocazie se abroga HG -ul nr 779/1991.

După o bună bucată de vreme de modificări și completări, de abrogări parțiale, Legea nr 42/1993 este abrogată. La început Legea nr. 42/1993 a fost modificată și completată prin OG nr. 22/11 august 1995. Ulterior au acționat și alte acte normative (inclusiv articole din legile bugetare pe 1996 și 1997) în direcția modificării acestei legi. Dar a sosit ziua de luni, 29 decembrie 1997, în care a apărut Ordonanța de urgență a guvernului nr. 82 privind regimul accizelor și a taxelor indirecte. Această ordonanță abroga legea nr. 42/1993 și toate celelalte acte normative contrare.

În continuare voi face o tratare a accizelor conform acestei ordonanțe. Ordonanța conține câteva anexe care au fost adăugate lucrării.

Sfera de aplicare. Accizele reprezintă taxe speciale de consumație care se datorează bugetului de stat, pentru anumite produse din țară și din import. Produsele pentru care se datorează accize sunt:

a) alcoolul etilic alimentar, bauturile alcoolice și orice alte produse destinate industriei alimentare sau consumului, care contin alcool etilic alimentar;

b) produsele din tutun;

c) produsele petroliere;

d) alte produse și grupe de produse.

La punctul a) " alcool alimentar", sunt cuprinse:

a) alcool etilic alimentar, produsele pe baza de alcool etilic alimentar și bauturile alcoolice obținute din distilare de cereale: vodca, rom, lichioruri, whisky, gin etc.;

b) bauturi alcoolice naturale: tuica, rachiurile naturale etc;

c) vinurile și produsele pe baza de vin: vinuri spumoase, alte produse pe baza de vin;

d) berea.

Platitorii de de accize, pentru produsele prevăzute mai sus, sunt agenții economici – persoane juridice, asociații familiale și persoane fizice autorizate – care produc sau importă astfel de produse. Pentru alcoolul etilic alimentar, provenit din țară sau din import, utilizat ca materie primă în obținerea bauturilor alcoolice spirtoase, acciza se plătește o singură dată de către agentul economic producător sau

importator de alcool etilic alimentar. Pentru bauturile alcoolice spirtoase, produse in tara din alcool etilic alimentar, provenit din tara sau din import, nu se mai datoreaza accize.

De asemenea, platitori de accize sunt:

a) agentii economici prestatori, pentru toate cantitatile de alcool etilic alimentar obtinut in sistem de prestari de servicii;

b) agentii economici care cumpara de la producatorii individuali – persoane fizice – produse de natura celor supuse accizelor pentru prelucrare si/sau comercializare;

c) persoanele fizice care introduc in tara alcool si bauturi alcoolice destinate consumului individual in cantitati ce depasesc limitele admise in regim de scutire de taxe vamale;

d) agentii economici, pentru cantitati produse. Supuse accizelor, acordate ca dividende sau ca plata in natura a actionarilor, asociatilor si dupa caz, persoanelor fizice.

Pentru alcoolul etilic alimentar, bauturile alcoolice si orice alte produse destinate industriei alimentare sau consumului, accizele se datoreaza si se calculeaza o singura data de catre agentul economic producator sau importator si sunt stabilite in sume fixe exprimate in ECU pe unitatea de masura.

La punctul b), "produse de tutun" se includ: tigaretele, tigarile de foi, tutunul destinat fumatului etc.

Pentru produsele din tutun, platitorii de accize sunt agentii economici – persoane juridice, asociatii familiale si persoane fizice autorizate – care produc sau importa astfel de produse. De asemenea, platitori de accize sunt persoanele fizice care introduc in tara produse din tutun destinate consumului individual, in cantitati ce depasesc limitele admise in regim de scutire de taxe vamale.

Pentru tigarete, indiferent de provenienta si calitatea acestora, se datoreaza bugetului de stat o acciza specifica, stabilita in ECU pe 1000 de tigarete, la care se adauga o cota de 20%, aplicata asupra bazei de impozitare. Acciza totala datorata bugetului de stat pentru tigarete se reduce cu 20%, in situatia in care agentii economici producatori utilizeaza in retelele de fabricatie cel putin 50% tutun din productia interna.

Baza de impozitare pentru stabilirea componentei procentuale a accizelor la tigarete este:

a) pentru produsele din productia interna- pretul de livrare, mai putin acciza, respectiv pretul producatorului, care nu poate fi mai mic decat suma costurilor ocazionate de obtinerea produsului respectiv;

b) pentru produsele din import – valoarea in vama, la care se adauga taxele vamale si alte taxe specifice, dupa caz.

La litera c) "produse petroliere" se datoreaza accize pentru carburanti.

Platitorii de accize pentru carburantii auto sunt agentii economici producatori sau importatori de astfel de produse. Pentru carburantii auto se datoreaza bugetului de stat accize stabilite in ECU pe tona de produs finit

La litera d)"alte produse si grupe de produse" platitorii de accize pentru produsele prevazute in anexa nr. 2 sunt agentii economici – persoane juridice, asociatii familiale si persoane fizice autorizate – care produc, importa si comercializeaza astfel de produse. Platitori de accize sunt si persoanele fizice care introduc in tara bunuri de natura celor prevazute la nr crt 8 din anexa nr. 2. Agentii

economici care comercializeaza bunuri de natura celor prevazute in anexa nr.2, provenite de la persoane fizice, inclusiv bunurile amanetate de catre persoanele fizice, care au devenit proprietatea caselor de amanet, sunt obligati sa retina si sa verse la bugetul de stat accizele stabilite (cu exceptia bunurilor prevazute la nr crt 8 din anexa nr.2). Accizele preced TVA si se calculeaza o singura data prin aplicarea cotelor procentuale asupra bazei de impozitare.

Baza de impozitare reprezinta:

- a) pentru produsele din productia interna – preturile de livrare, mai putin accizele, respectiv pretul producatorului;
- b) pentru produsele din import – valoarea in vama plus taxele vamale;
- c) pentru bunurile provenite de la persoanele fizice neinregistrate ca agenti economici – contravaloarea ce se cuvine deponentului;
- d) pentru bunuri amanetate de catre persoanele fizice si devenite proprietatea caselor de amanet – contravaloarea incasata de casele de amanet la vanzarea bunurilor respective, mai putin accizele.

Scutiri. Sunt scutite de plata accizelor:

- a) produsele exportate direct sau prin agenti economici care isi desfasoara activitatea pe baza de comision; in cazul in care agentii economici care efectueaza operatiuni de export cumpara de la producatorii interni, in vederea vanzarii la export, produse supuse accizelor, acestia pot solicita in termen de 3 luni de la data efectuarii exportului, organelor fiscale teritoriale, pe baza documentelor justificative, restituirea accizelor aferente produselor finite exportate;
- b) produsele comercializate prin magazinele autorizate sa comercializeze marfuri in regim duty-free;
- c) produsele importate in regim de tranzit sau import temporar, atat timp cat se afla in aceasta situatie;
- d) bunurile din import provenite din donatii sau finantate direct din imprumuturi nerambursabile, precum si din programe de cooperare stiintifica si tehnica, acordate de guverne straine, organisme internationale si organizatii non-profit si de caritate, institutiilor de invatamant si de cultura, ministerelor, altor organe ale administratie publice, in conditiile stabilite de Ministerul Finantelor;
- e) produsele livrate la rezerva de stat, pe perioada cat au acest regim;
- f) bunurile prevazute la nr crt 8 din anexa nr 2 constituie ca aport in natura sau achizitionate din aportul in numerar, in conditiile stabilite de Ministerul Finantelor;
- g) alcoolul etilic alimentar, utilizat in productia de medicamente, de alcool medical;
- h) alcoolul etilic alimentar, utilizat in scop medical in spitale si farmacii.

Pentru aceste produse scutirea se acorda prin restituirea accizelor platite la achizitionarea acestora.

Momentul datorarii accizelor

- a) data efectuarii livrarii – pentru produsele din productia interna;
- b) data efectuarii formalitatilor de receptie a alcoolului etilic alimentar rezultat din procesare – la prestatorul de servicii;
- c) data transferului alcoolului etilic alimentar din statia de productie in cea de prelucrare a acestuia in bauturi alcoolice – in cazul unitatilor care detin atat sectii de productie a alcoolului etilic alimentar, cat si de productie a bauturilor alcoolice;
- d) data inregistrarii declaratiei vamale de import – pentru importatori;
- e) data cumpararii – pentru agentii economici achizitori;

f) data vanzarii bunurilor (pentru cele vandute de agentii economici gen consignatie).

Impozitul la titeiul si la gazele naturale din productia interna. Pentru titeiul si gazele naturale din productia interna, agentii economici autorizati datoreaza bugetului de stat impozit din momentul livrarii.

Impozitul datorat precede taxa pe valoare adaugata si se calculeaza prin aplicarea sumelor stabilite in lei pe unitatea de masura. Impozitul se corecteaza de catre Guvern la propunerea Ministerului Finantelor, in functie de modificarile intervenite in nivelul preturilor la import si la cele cu ridicata.

Aprecieri finale. Accizele se platesc in lei. Valoarea in lei a accizelor datorate la bugetul de stat, stabilite in ECU pe unitatea de masura, se determina prin transformarea sumelor exprimate in ECU la cursul de schimb valutar comunicat de BNR.

Raspunderea calcularii si varsarii la bugetul de stat a accizelor si impozitului la titeiul si la gazele naturale din productia interna, revine platitorilor.

Platitorii de accize, de impozit la titeiul si la gazele naturale din productia interna, au obligatia sa depuna lunar, pana la data de 25 a lunii urmatoare, pe baza decontului de impunere, prin virament sau in numerar, dupa caz, in contul bugetului de stat, deschis la unitatile teritoriale ale trezoreriei statului, iar pentru produsele din import, la organele vamale, concomitent cu plata taxelor vamale.

Neplata la timp a taxelor speciale de consumatie atrage dupa sine perceperea de majorari de intarziere.

1.4 Evolutia accizelor in perioada 1991-1997 precum si exemplificarea modului de calcul

In 1991 impozitul pe circulatia marfurilor si accize s-a realizat in suma de 182.5 mld lei, detinand si ponderea in totalul impozitelor indirecte (91%). Totodata, fata de programul actualizat acesta s-a incasat in proportie de 81.5%, nerealizarea fiind influentata de mai multi factori, respectiv de:

① nerealizarea productiei industriale in volumul si structura programata fie ca urmare a restrangerii activitatii unor agenti economici din lipsa de materii prime si materiale, energie electrica si termica, fie lipsa unor comenzi si contracte ferme atat pentru aprovizionare cat si pentru desfacere. Astfel pe intreg anul 1991 productia industrială a fost mai mica cu 22% fata de anul 1990, reduceri mai mari inregistrandu-se in constructia de masini, electronica, prelucrarea titeiului etc. Ponderea in totalul incasarilor din impozitul pe circulatia marfurilor si accize, o reprezinta varsamintele de la regii autonome si societati comerciale cu capital de stat (86.5). In anul 1991 impozitul pe circulatia marfurilor si accize a reprezentat 8.26% din PIB.

In 1992 impozitul pe circulatia marfurilor si accize s-a realizat in suma de 418.5 miliarde lei, cu 12.8% (-61.5 miliarde) sub nivelul prevederilor pe anul 1992. Nerealizarea incasarilor din impozitul pe circulatia marfurilor si accize s-a datorat in principal:

① scaderii volumului de activitate fata de anul 1991, din care productia industrială cu 21.8% ca urmare a utilizarii reduse a fortei de munca etc.

② cresterii livrarilor la export.

Dupa cum se observa in anul 1992, impozitul pe circulatia marfurilor si accize

a si scazut ca pondere in PIB de la 8.26% la 6.94% in acelasi an.

In **1993** accizele s-au realizat in suma de 399.6 miliarde lei inregistrandu-se o depasire cu 5.6 fata de prevederi. In anul 1993 accizele au reprezentat 14% din totalul veniturilor bugetare si doar 2% din PIB. In anul **1994** accizele si impozitul pe circulatia marfurilor s-au incasat in suma de 774.5 miliarde lei (din care accizele sunt 597.5 mld lei) si reprezinta 76.2% din prevederile aprobate. Ponderea accizelor de 597.5 mld lei